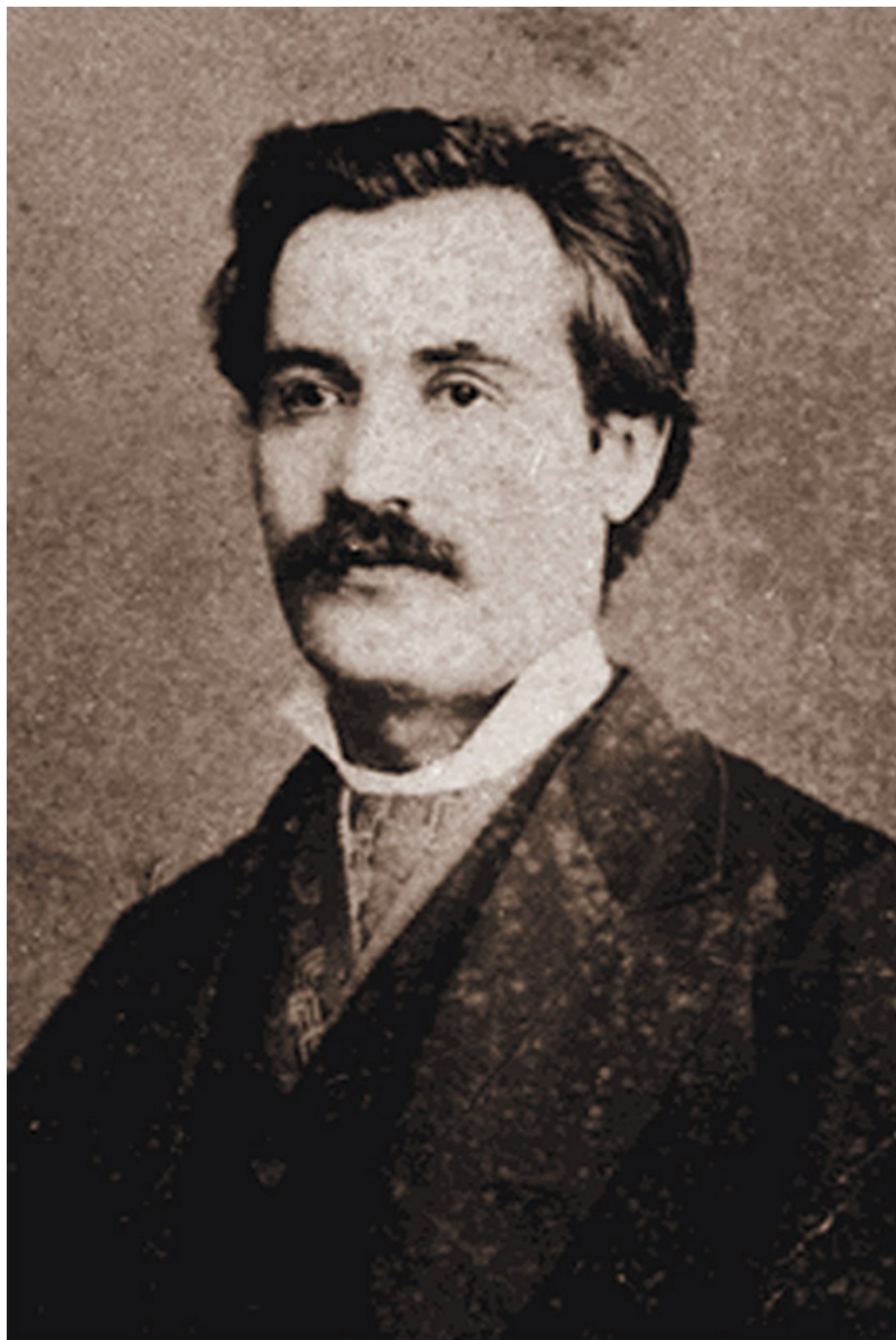

**[„S-A ZIS CĂ ACELEAȘI
CAUZE...”] – de Mihai Eminescu
[20 noiembrie 1882]**

S-a zis că aceleași cauze produc de ordinar aceleași efecte. Aceasta explică îndeajuns, credem, noi, pentru ce priveliștea la care asistăm de șase ani nu este decât reproducțiunea fidelă a epocii agitate din 1868, care dezgustase țara întreagă de regimul reprezentativ.

Camera de atunci, produs al rețeviei electorale și al celei mai monstruoase ingerințe administrative ce s-a văzut vrodată în România, rămăsese ca un model unic de servilism și de platitudine parlamentară. Faimosul strigăt: Sus, băieți! Jos, copii! a intrat deja în domeniul istoriei și va înfiera pentru totdeauna această nenorocită pagină a vieții noastre constituționale.

Nu credeam totuși ca reînnoirea ei să mai fie posibilă. Lucru ciudat! a fost de ajuns ca D. Brătianu să revie la putere pentru ca aceleași scene rușinoase să se repete cu o precizie aproape matematică. Desfrâul demagogic din 1868 se răsfață astăzi cu o intensitate încă și mai mare, cu toată condamnățiunea trecutului, cu tot progresul realizat de atunci. Aceiași oameni ignoranți, malonești și cupizi cari au aruncat asupra trecutului un reflect atât de trist sunt și astăzi „în fruntea bucatelor „, dacă ne este iertat să ne servim de o expresiune scumpă vocabularului roșu. Toate lepădăturile, toate putregaiurile lui 1848 și ale lui 1868 au ieșit iarăși la lumină. Țara nu mai poate răsufli din cauza Seruriilor, Pătărlăgenilor. Mărgăriteștilor, Grigoreștilor, cari au năpădit-o de toate părțile ca o droaie de câini flămânzi.

Punctele de contact și de asemănare între cele două epoci sunt în adevăr uimitoare. Camera slugarnică din 1868 își vede imaginea reprodusă în Camera „automaților „ din 1882. Cuvântul de „automați” va rămânea, căci rareori el a fost mai bine aplicat. Scandalul chiverniselei nerușinate pe socoteala statului continuă, fie sub formă de grase pensiuni viagere, fie sub titlu de recompense patriotice atât de gustate odinioară, fie prin mijlocul diurnelor, misiilor în

străinătate cari se cifrează la mii de lei, cumulului funcțiunilor practicat pe o scară întinsă, răscumpărărilor de lucrări problematice sau imaginare și atâtea alte invențiuni maestre datorite acestor lacomi patrioți. De altă parte, favoarea și nepotismul au luat niște proporțiuni necunoscute până și în cele mai nefaste timpuri ale Regulamentului. Pretutindeni administrațiunile publice sunt împănate de neamurile puternicilor zilei până la a zecea spiță. N-a rămas locușor în buget care să nu fi fost întrebuițat pentru căpătuiala protegiatului cutărui sau cutărui roșu influent.

Din această cauză funcționarii publici nu mai sunt astăzi servitorii țării care-i plătește, ci creaturele supuse ale partidei care i-a numit; și cetățeanul care, din păcate, are nenorocirea să nu împărtășească ideea că d. Brătianu este un mare om de stat sau d. Costinescu un finanțiar fără seamăn se vede expus zilnic la cele mai incalificabile vexațiuni.

Astfel asistăm cu toții la o edițiune revăzută și augmentată a tuturor turpitudinilor cari au făcut atât de celebră prima trecere la putere a roșiilor. Oriîncotro întoarcem privirile dăm peste aceeași falsificare sistematică a instituțiunilor și aceeași batjocură a principiilor cari constituiesc patrimoniul sfânt al omenirii. În numele libertății, oamenii de la putere au comis și comit pe toată ziua cele mai cutezătoare abuzuri de putere. Prefecții și subprefecții regimului arestează, bat și schingiuesc pe cetățeni, în disprețul Constituțiunii și al legilor. Lumea se plânge; se numesc anchete spre a se dovedi adevărul celor reclamate. dacă procurorul are destulă integritate de caracter spre a nu menaja pe culpabili și a nu ceda nici unei intimidări rezultatul cercetărilor sale rămâne îngropat în cartoanele ministerelor și funcționarul abuziv continuă a desfide opiniunea publică indignată. În numele egalității, de care le este gura plină întotdeauna, acești satisfăcuți și-au atribuit toate onorurile, toate sinecurele, toate privilegiile, ca o dovadă strălucită a dezinteresării și a patriotismului lor. În numele fraternității, în fine, ei au

mers cu nerușinarea până a vinde oamenii cu toba la mezat!

În mijlocul acestei dezlănțuirii de pofte și de patime patriotice s-au operat și câteva schimbări la față impuse de evenimente. Deodată cu cărunțeala părului, ermitul de la Florica a fost aclamat de semizeu. Cu ocaziunea acestei deificațiuni toate dobitoacele apocalipsei au devenit ființe inteligente: „asinii „ de odinioară, ca să ne servim de forma neologistă întrebuințată de d. Maiorescu, s-au îmbrăcat în piele de leu și Kogălnicenii, Lahovarii, Ioneștii s-au văzut nevoiți să recunoască și să proclame atotștiutori și atotputernici pe dd. Dimancea, Serurie și Iepurescu.

Să nu ni se zică că exagerăm lucrurile numai pentru plăcerea de a face opozițiune guvernului. Înainte de a condamna noi pe acești oameni, împreună cu întreaga opinie publică din țară, ei s-au condamnat singuri între ei, și-au aruncat unii altora epitetul de „hoți”, spre marele scandal al tuturor oamenilor de bine, s-au amenințat cu pușcăria și chiar din mijlocul atmosferei vițiate ce-i înconjoară s-a ridicat un glas spre a le striga: „E timpul să vă moralizați!”

Este adevărat că glasul a răsunat în pustiu, căci el pierduse demult dreptul de a le vorbi pe acest ton. Este însă netăgăduit astăzi că atmosfera politică a țării are trebuință să fie purificată de miasmele pestilențiale ce o apasă; „moralitate” este cuvântul ce se află pe buzele tuturor.

Moralitate în alegeri, moralitate în administrațiune, moralitate în justiție chiar, iată trebuințele imperioase ale momentului. În fața chivernisiștilor și a îmbuibașilor zilei, opozițiunea de toate nuanțele, unită asupra acestui program comun, va fi sigură de triumful ei.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1882-1883, 1888-1889

„TIMPUL”, „ROMÂNIA LIBERĂ”, „FÂNTÂNA BLANDUZIEI”

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XIII

Mihai-Eminescu.Ro